

Onafhankelijk Leven neemt meerjarenplan onder de loep

Tussen 200 en 350 mensen krijgen PAB in 2012

Recent gaf het VAPH in de omzendbrief “meerjarenplanning” meer duidelijkheid over hoe de Vlaamse overheid zal investeren in een nieuw ondersteuningsbeleid. In deze omzendbrief staat ook hoeveel nieuwe PAB’s er zullen worden toegekend, en hoe de overheid de wachtlijsten wil afbouwen. Welke stappen worden gezet richting zorgvernieuwing? Komt een PGB of Persoonsgebonden Budget dichterbij? Onafhankelijk Leven nam het meerjarenplan onder de loep. Hieronder volgt onze visie op het meerjarenplan.

Van Perspectief 2020 naar meerjarenplan

In juli 2010 stelde welzijnsminister Jo Vandeurzen zijn gloednieuw plan voor om de ondersteuning van personen met een beperking te verbeteren. ‘Perspectief 2020: nieuw ondersteuningsbeleid voor personen met een handicap’ is het plan dat in de komende jaren zorgvernieuwing in de sector moet realiseren. Om deze plannen verder uit te werken, stelde de minister als veranderingsmanager Jean Pierre Van Baelen aan. De veranderingsmanager kreeg de opdracht om een meerjarenplan uit te werken. Dit meerjarenplan moet de beloofde zorgvernieuwing van 2012 tot 2014 invullen. Veel inhoudelijke zaken zijn nog onduidelijk, maar we kunnen wel al belangrijke conclusies trekken.

Kleine stap in de goede richting

In 2012 zullen er tussen 200 en 350 budgethouders mogen opstarten met hun Persoonlijke Assistentiebudget (PAB). Dat zijn meer PAB’s dan verwacht. De voorbije jaren zagen we het bedrag dat werd besteed voor de toekenning van nieuwe PAB’s elk jaar dalen. Het meerjarenplan doorbreekt deze trend in 2012, maar wat er in 2013 zal gebeuren is nog onduidelijk.

Er komt ook een systeem waarbij de PAB-toekenningen volgens dringendheid zullen gebeuren. Dat is principieel goed. We stellen ons hier echter veel vragen bij. Voortaan zullen prioriteitencommissies in elke provincie bepalen voor wie een PAB het meest dringend is. Wie de belangen van de kandidaat-budgethouders (de mensen die een PAB willen en op de wachtlijst staan) zal verdedigen is nog onduidelijk. In deze provinciale organen zijn het traditioneel de voorzieningen die het voor het zeggen hebben. Veel gebruikersorganisaties vrezen dat andere belangen dan die van de kandidaat-budgethouder zullen meespelen bij het toekennen van een budget.

Voor personen die een plaats in een voorziening hebben gevraagd wordt er voortaan met een systeem van persoonsvolgende convenanten¹ gewerkt. Dit systeem is een kleine stap in de richting van een PGB, maar meerdere stappen zijn absoluut nodig. Problematisch is echter dat de invoering van dat PGB voorzien is in 2015, tijdens een nieuwe legislatuur. Na verkiezingen kan een nieuwe regering verworpenheden opnieuw in vraag stellen.

¹ **Een persoonlijk convenant** is een budget dat de persoon met de beperking volgt. Het budget wordt niet bepaald door de zorgzwaarte, maar op basis van de erkenningsvorm van de voorziening (dagcentrum, tehuis niet werkende) die de persoon heeft aangevraagd. Het is een budget dat de persoon volgt en dat wordt gestort op de rekening van de voorziening die de persoon ondersteunt.

In totaal gaat er 35 miljoen euro naar de wachtlijsten. Deze regering doet een grote inspanning om de wachtlijsten op te lossen. In het verleden werden echter engagementen aangegaan om extra voorzieningen te bouwen en meer personeel in bestaande voorzieningen te garanderen. Een groot deel van het budget gaat dan ook naar de verbetering van voorzieningen, terwijl deze investering geen nieuwe plaatsen oplevert. Het zorgt ervoor dat de bestaande plaatsen verbeterd worden, maar de maatregel verkleint de wachtlijsten niet.

Tegelijkertijd wordt een groot deel van het budget opgeslokt door de voorzieningen die dit jaar werden gebouwd met VIPA-middelen en waar zich nieuwe bewoners kunnen aanmelden. Ook in de komende jaren zal dit zwaar wegen op het uitbreidingsbeleid. Meer dan de helft van de middelen worden zo op een niet-vernieuwend wijze opgeslokt. Deze sterke focus op voorzieningen in het uitbreidingsbeleid spreekt de Perspectiefnota 2020 dan ook een stuk tegen, omdat vraagsturing en inclusie hier centrale begrippen zijn, en niet 'institutionalisering'.

De wachtlijsten blijven erg lang en daarom is een maatschappelijk debat nodig over de toekomst van de sector. We hebben ook nood aan een debat over de wijze waarop we iedereen met een ondersteuningsnood kunnen helpen. Dat de ondersteuning veel centen zal kosten is een zekerheid.

Nog werk aan de winkel

Het meerjarenplan bevat enkele positieve zaken, zoals een groter aantal nieuwe PAB's, een grote inspanning om de wachtlijsten te verminderen en een systeem dat kan evolueren richting PGB.

Toch zijn deze zaken helemaal niet genoeg. De Perspectiefnota 2020 wil zorgvernieuwing realiseren door vraagsturing en een inclusieve samenleving. Deze begrippen zullen niet ingevuld worden wanneer de keuze voor personen met een handicap beperkt blijft tot de ene of andere voorziening en wanneer grotere stappen richting PGB uitblijven. Wij zijn tevreden met de positieve elementen uit het meerjarenplan, maar voor echte zorgvernieuwing is er nog werk aan de winkel.

Meer informatie

Marianne Callebaut, beleidsmedewerker bij Onafhankelijk Leven.

Telefoon: 09 324 38 77 (vast nummer), Gsm: 0493 25 33 80, marianne@onafhankelijkleven.be.